

ترازنامه حسابداری یا بیلان مالی چیست؟ + اجزا و ستون‌های آن

ترازنامه Balance sheet یا صورت وضعیت مالی یکی از سندهای مالی اساسی در حسابداری است که به آن بیلان مالی نیز گفته می‌شود. بیلان مالی معادل فرانسوی این اصطلاح است. صورت‌های مالی به تصمیم‌گیری در فرایندهای مالی کمک می‌کند. این سند در حسابداری اطلاعات شامل گزارش‌هایی است که مشخص‌کننده وضعیت دارایی، بدهی و سرمایه هر سازمان و کسب‌وکار فعال اقتصادی هستند. به تعبیر دیگر می‌توان ترازنامه را تصویر اقتصادی سازمان دانست. تهیه این سند مالی از وظایف بخش حسابداری است و در پایان دوره‌های مالی تهیه می‌شود.

در ترازنامه از سه مفهوم دارایی، بدهی و سرمایه برای تعیین وضعیت مالی استفاده می‌شود. معمولاً حسابداران و متخصصان امور مالی شرکت‌ها در پایان دوره‌های مالی در فرایند حسابرسی خود بیلان مالی را تهیه می‌کنند. سال مالی ممکن است با سال تقویمی فرق داشته باشد اما در هر صورت تهیه این گزارش مهم در پایان دوره الزامی است. گزارش مالی در محاسبه میزان مالیات شرکت نقش مستقیم و مهمی دارد.

حسابرسان، این سند را بررسی می‌کنند و تمام جزئیات اسناد و صحت اطلاعات ارائه‌شده را کنترل می‌کنند تا از درستی ثبت و اعلام دارایی، بدهی و تراکنش‌های مالی شرکت یا هر بنگاه اقتصادی اطمینان حاصل کنند. پس از این بررسی‌ها میزان مالیات

محاسبه و به مودیان اعلام می شود.

برای دریافت دموی نرم افزارهای مالی

نرم افزارهای مختلف [راهکار مالی دیدگاه](#) به انجام محاسبات و پیگیری سریع کمک می کنند. امکان گزارش گیری لحظه ای از وضعیت مالی و اتصال به زیرسیستمها از دیگر امکانات این راهکار جامع است.

اجزای ترازنامه

ترازنامه یا بیلان را می توان تصویر یا نقشه مالی یک شرکت یا بنگاه اقتصادی دانست و شامل ستونها و بخشهایی است که به عنوان اجزای این صورت مالی شناخته می شوند. این بخشها عبارتند از:

عنوان بیلان حسابداری

عنوان شامل نام کامل واحد اقتصادی است. این نام را در سطر اول می‌نویسند. در سطر دوم نام گزارش یا صورت وضعیت مالی را می‌نویسند. در سطر سوم نیز تاریخ گزارش نوشته می‌شود.

واحد اندازه‌گیری

واحد اندازه‌گیری در ایران ریال است.

ستونها

ستونها شامل ستون دارایی و ستون بدهی و سرمایه است که در ادامه با توضیحات

کامل آورده می‌شوند.

جمع حسابها

جمع حسابها حاصل جمع ستون اول و دوم است. جمع حسابها باید با هم برابر باشد و زیر اعداد به دست آمده دو خط موازی برای بسته شدن آنها کشیده می‌شود. جمع حسابها آخرین مورد از اجزای حسابداری است و همان طور که از نام آن پیداست "تراز بودن" به برابر بودن حاصل جمع اقلام دو ستون راست و چپ اشاره می‌کند.

ستونهای ترازنامه

ترازنامه مالی منطبق بر معادله حسابداری است. دو ستون اصلی آن باید هم تراز باشند. یکی از این ستونها مربوط به دارایی است. ستون دیگر متعلق به مجموع بدهیها و سرمایه است. این سند مالی اقلام دیگری نیز دارد. در بیان حسابداری مشابه با معادله حسابداری رفتار می‌شود؛ یعنی همیشه داراییها در سمت راست و بدهیها و سرمایه در بخش چپ نوشته می‌شوند.

ستون دارایی

داراییها در ترازنامه در ستون مخصوص به خود ثبت می‌شوند و شیوه ثبت آنها به این صورت است که با توجه به میزان نقدینگی از بالا به پایین ذکر می‌شوند. نقدینگی یعنی قابلیت تبدیل دارایی به وجه نقد. هر دارایی که راحت تر به پول تبدیل شود، نقدینگی بیشتری دارد و به این ترتیب در ستون دارایی در جایگاه بالاتری می‌نشیند. این ترتیب

رعایت می شود و اقلامی که ثبات بیشتری دارند و دیرتر نقد می شوند در پایین نوشته می شوند.

دارایی ها به دو صورت هستند: دارایی جاری و دارایی غیرجاری.

دارایی غیرجاری شامل دارایی ثابت، سرمایه گذاری های بلندمدت، دارایی نامشهود و... است.

دارایی جاری شامل اوراق بهادار قابل فروش، موجودی کالا، وجه نقد، حساب قابل برداشت، پیش پرداخت ها و می شود. دارایی های جاری نقدینگی بالاتری دارند.

دارایی های جاری در تنظیم گزارش مالی بسیار مهم شمرده می شوند. فرمول محاسبه دارایی جاری بسیار ساده است و شامل جمع همه ارقام دارایی است. دارایی در ارزیابی توانایی شرکت برای پرداخت بدهی های کوتاه مدت و اجرای فرایندهای روزانه نقش مهمی دارد.

ستون بدهی و سرمایه

ستون دوم ترازنامه ستون بدهی و سرمایه است. بدهی شامل مواردی است که تعهدات شرکت به افراد و سازمان‌های خارج از شرکت را در بر می‌گیرد. این تعهدات باید عمل شوند و مبلغ آنها در آینده پرداخت خواهد شد. بدهی دربرگیرنده مواردی مانند حقوق و دستمزد و اجاره‌بها است. بدهی شامل دیونی است که کارفرما و شرکت باید پرداخت کنند. بدهی‌ها به دو صورت هستند: بدهی جاری و بدهی غیرجاری.

بدهی غیرجاری بدهی‌هایی را می‌گویند که سررسید آنها بیش از یک سال است. بدهی‌های مالیاتی و دیون بلندمدت در این دسته قرار می‌گیرند.

بدهی جاری مواردی را در بر می‌گیرد که سررسید آنها کمتر از یک سال است مانند

بدهی بانکی، سود، اجاره و دستمزدها.

سرمایه نیز در این ستون ثبت می‌شود. سرمایه یعنی پولی که به صاحبان سهام تعلق دارد و بعد از کسر بدهی‌های شرکت از کل دارایی شرکت به عنوان سرمایه و دارایی خالص در بیلان ذکر می‌شود. علت اینکه اول بدهی‌ها در ستون ذکر می‌شوند، حق تقدم بستانکاری بر سرمایه است.

فرمول محاسبه بدهی‌ها به این صورت است که جمع کل بدهی‌های جاری و بدهی‌های بلندمدت خواهد بود. نکته این فرمول ساده در شناسایی انواع بدهی‌ها توسط مدیران مالی و حسابداری است. درک درست از بدهی‌های یک بنگاه اقتصادی باعث می‌شود تا تصمیم‌گیری‌های مهمی در زمینه مالی و اقتصادی در کسب‌وکار به دست آید.

معادله ترازنامه حسابداری

معادله حسابداری پایه و اساس عملکرد این گزارش است. بیلان مالی یعنی پیدا کردن تراز بدهی‌ها و سرمایه‌های شرکت. میزان دارایی‌های شرکت باید با میزان بدهی آن برابری کند و اصطلاحاً تراز باشد تا شرکت بتواند با موفقیت به فعالیت اقتصادی خود ادامه دهد. زمانی که این تعادل برهم بخورد و مخصوصاً زمانی که بدهی‌ها بیشتر از دارایی‌ها باشند، به معنای زنگ خطر و هشدار است. در صورت عدم اصلاح وضعیت، شرکت با ورشکستگی و تعطیلی مواجه خواهد شد. معادله به همین سادگی است.

دارایی = بدهی + سرمایه (حقوق صاحبان سهام خرد و کلان)

کاربردهای ترازنامه

کاربرد و همچنین اهمیت ترازنامه در تشخیص و پیش‌بینی وضعیت مالی و سودآوری شرکت است. عملکرد گذشته شرکت در آن سنجیده می‌شود و همچنین احتمال رشد در آینده را پیش‌بینی می‌کند. مقایسه پیوسته صورت‌های مالی به شرکت کمک می‌کند تا تغییرات مالی در سازمان را به خوبی قابل ارزیابی و بررسی باشد.

همچنین بیلان مالی به کمک مفاهیم صورت سود و زیان، صورت جریان وجه نقد می‌تواند تناسب دارایی، بدهی و سودآوری هر شرکت را ارزیابی و محاسبه کند.

تحلیل شرکت با اقلام ترازنامه

مرحله اول

اولین مرحله در تحلیل وضعیت مالی یک شرکت از طریق ترازنامه آن با توجه به دارایی‌های شرکت خواهد بود. اینکه آیا میزان دارایی‌ها نسبت به دوره قبل افزایش یافته است یا خیر از نکات مهمی است که باید به آن توجه شود. آیا شرکت توانسته است دارایی‌های خود را به فروش برساند؟

همچنین نسبت دارایی جاری به کل دارایی و یا تعیین میزان سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ثابت به بررسی‌های جداگانه‌ای نیاز دارد. صنایع مختلف باید نسبت‌های مختلفی از دارایی را داشته باشند تا ادامه فعالیت آنها موفقیت‌آمیز باشد. به این ترتیب باید تمام نکات مربوط به مجموع دارایی‌ها را در گام اول تحلیل در نظر گرفت.

مرحله دوم

تحلیل بیلان با تغییرات بدهی‌ها از اهمیت بالایی برخوردار است. افزایش بدهی همیشه به معنای مدیریت نادرست و ورشکستگی نیست. ساختار سرمایه‌ای شرکت و نرخ بدهی با توجه به نرخ بازدهی حقوق صاحبان سهام در وضعیت مالی شرکت نقش مهمی دارند. یعنی در حالتی که نرخ بازدهی حقوق صاحبان سهام یک شرکت بیشتر از نرخ بهره بدهی‌های بلندمدت شرکت باشد، افزایش بدهی برای وضعیت شرکت جنبه مثبت دارد و

به نفع آن خواهد بود. اما این یک امکان نامحدود نیست و نمی‌توان همیشه با این سیاست پیشرفت کرد. چون هر چه شرکت بدهی بیشتری داشته باشد، احتمال ورشکستگی و عدم توانایی بازپرداخت بدهی‌ها بالاتر می‌رود؛ بنابراین باید همیشه جانب احتیاط را در بدهی‌ها رعایت کرد.

مرحله سوم

در این مرحله از تحلیل بیلان به حقوق صاحبان سهام پرداخته می‌شود. حقوق صاحبان سهام ثروت خالص شرکت را مشخص می‌کند. میزان این ثروت پس از پرداخت بدهی‌ها از دارایی‌ها مشخص می‌شود و برای سهامداران شرکت باقی می‌ماند تا به ادامه فعالیت و برنامه‌ریزی بپردازند. هر عاملی که به افزایش حقوق صاحبان سهام منجر شده باشد باید شناسایی و استراتژی‌های مالی آینده در راستای افزایش احتمال بروز این عامل گذاشته شود.

از سوی دیگر کاهش حقوق صاحبان سهام را نباید همیشه به منزله زیان شرکت دانست. ممکن است که بخش زیادی از سود شرکت بین سهامداران توزیع شود و به همین خاطر از ثروت شرکت کاسته شود. در واقع شرکت در این حالت به ثروت بیشتری رسیده و سود به‌دست‌آمده را به جای نگه‌داشتن در شرکت بین ذی‌نفعان توزیع کرده است.

راهکار مدیریت مالی دیدگاه

با توجه به توضیحاتی که پیش از این آمد، تهیه ترازنامه نیاز به اطلاعات دقیق و جزئیات

زیادی دارد. در حال حاضر نرم افزارهای حسابداری و حسابرسی به کمک تهیه این گزارش می‌آیند و با این وجود احتمال بروز اشتباه و خطا به صفر نرسیده است. استفاده از یک راهکار مالی جامع کمک می‌کند تا یکپارچه‌سازی داده‌ها به راحتی انجام شود و محاسبات و انجام عملیات محاسباتی در تهیه صورت‌های مالی بدون پیچیدگی و خطا و مطابق با قوانین و مقررات و به درستی انجام شود.

نرم افزارهای مختلف راهکار مالی دیدگاه به انجام محاسبات و پیگیری سریع کمک می‌کنند. امکان گزارش‌گیری لحظه‌ای از وضعیت مالی و اتصال به زیرسیستم‌ها از دیگر امکانات این راهکار جامع است. راهکار مالی دیدگاه قابلیت‌های تحلیلی و سفارشی‌سازی گوناگونی دارد که به سازمان‌ها کمک می‌کند تا اطلاعات مالی خود را به صورت مؤثر مدیریت کنند. همچنین به تصمیم‌گیری‌های استراتژیک کمک می‌کند و نتیجه آن افزایش کارایی و اطمینان بیشتر در فرایندهای مالی هر بنگاه اقتصادی خواهد بود.

سخن پایانی

اولین و مهم‌ترین اقدام برای سنجش وضعیت مالی و میزان سوددهی شرکت‌ها تنظیم صورت‌های مالی در ترازنامه است. ارزیابی صورت‌های مالی به صورت دوره‌ای و در پایان سال مالی انجام می‌شود تا خللی در امور مالی و مالیات بنگاه‌های اقتصادی وارد نشود. این ارزیابی‌ها ممکن است در بازه‌های زمانی مختلف انجام شوند تا گزارش دقیقی از وضعیت مالی و سرمایه‌ای به مدیران ارائه دهند.

بیلان مالی یکی از صورت‌های مالی اساسی است. سلامت مالی شرکت‌ها در بیلان

حسابداری آنها مشخص می‌شود و از مهم‌ترین ابزار سنجش وضعیت مالی شرکت است. بیان مشخص می‌کند که وضعیت دارایی، سرمایه و میزان بدهی یک شرکت چقدر است.

حسابداران و حسابرسان مسئولیت تهیه گزارش مالی شرکت را بر عهده دارند و حسابرسان بررسی‌های نهایی را انجام می‌دهند تا اطلاعات مالی شرکت به درستی ثبت شود و وارد مراحل بعدی پردازش شود. توصیه می‌شود که سازمان‌ها از هوشمندسازی و استفاده از تکنولوژی‌های روز در زمینه محاسبات و امور مالی غافل نشوند تا بتوانند در عرصه رقابت و افزایش سرعت عملیاتی خود از مزیت‌های آن بهره‌مند شوند.